

H33-8

4-a

MARKANOV V. P.

SILOSSALARBNBN Təs eezileri

N. KURANAKOV KƏCYRGEN

Ojrot-Tura

1935 ç.

V. P. Markanov.

Алт.

1-87

SILOS SALARBNBN

Tös eezileri

N. Kuranakov көcyrgen

Ojrot-Tura

1935 ç.

SILOS SALAR IZİNDE BİLİP ALAR EN UCURLU KEREKTERİ

Silostь eezily öjinde salьp vydyrerine, kazьla kolhozсь la sovhoz işmekcizi onьn kazьla bölyk işterin çart bilip, taldama çakşь, kacestvozь bijik baza mal çijrine amtandu silos orogo, emeze başnjaga salgalьbьsta, ol kanajьp varatanьn neniң ucun ol çьdьp cirip, kyubej çatkanьn çart bilip turar kerek.

Silos salarьnьң tös aajьn kьskarta bilip alaldar.

Çaş ölendi kezele cogьp salala uzagьnca kejge çatьp arьtzьp salza, ol tuzunda çaş öleң srökөj turgen izijle bir kanca kynnin vazьnda azralga çarabas bolьp varar. Neniң ucun deze ol kararьp, boortьjla, ucunda ötөk keberly volo verer. Onojtkon dьmьnda kandьjda çarabas protsent (kubulgazьn) bolьp, çat, onоң ulaza azral yrelip, malga vererine çarabas bolьp varat.

Onđьj kubulgazьn kiziniң közine көrynbes, ogozok bakterijalardьn, tьndu nemelerdiң ijdezinen ulam bolьp çat.

Onđьjda bolzo bakterijalar bastrazь karşuulu bolor emes. Olordьң kezekteri biske tuzazьn çetiip çat. Temdektep algazьn, acьgan syt (prastak), ol kubulup, amtanь öskөriptе barganda bis onь төk-pөj çadьbьs; ol ok tuzunda amtanьda srökөj çakşь bolьp bis onь kursak edip çadьbьs Bu syttiң acьp öskөrerine.

Onojdo ok tynej bakterijalar kirişken, çe olor tuzalu bolgon ucun, produktanь yregilebedi.

Silostь salar tuzunda, kacan bis silostьn orozьna, kertip salgan olendь, salar tuzunda, onьn izine bir kanca toolu bakterijalar kirizip çat, ondьda bolzo olordьn bir kezegi ruzalu bir kezekteri—karşuulu. Tuzalu dep turganьbьsla syt et acьdьp turgan bakterijalar. Onoң öskөлөri tuzazь çok karşuu-bakterijalar volor.

Taldama çakşь volьp, çajьmdu өdyp turgan ep-arga, silostь sookko salar ep volьp çat. Bu ep-argala iştegende kancala kezek tyrgen өdyp, azraldьn kacestvozь artьgьnca çakşь volьp çat, onьn turumьnda azral veştectvolorь көbizince artьp, silos özyminde көbince toktop artьp turat.

Silostь sook ep-argala salarda, onьn tranşejalarьn (orolorьn) kancala kerek karşagajьnca өdyp, 100-150 tonna vadьp turgan orolordь 2-3 kynge salganda, syt acьdar bakterijalar srөkөj çakşь çaranьp өзөt, salьp turgan azraldьn temperaturazь (çьluuzь) 30 gradustan vijik volbos ucurlu. Syt acьdar bakterijalar ogo kirele өzyp, көjlөp, syt acьdatan kislotaзьn verip çat, onoң ulam azral yrelbej amtanь kirip çat.

Silosto kislotaньn volor kemi 2 protsentka çetire volor, nele kislotalar көптөp çuulganda syt acьdar bakterijalardьn çyrym çadьnь koomojьtp, ucunda, voжьньn vydyryp çuugan kislotaзь көптөj bergende, syt acьdar bakterijalar өlgilej veret. Bu өji çetken soondo—s'los azralь bьşkan, dep ajdatan, ol acьp- kьckьl volьp varat, onojdo lo keј tijdirbej bek-

tyly çatьrgъzar bolzo, ol bir ғыl, ononдо uzak yrel-bej adat.

Къскы volьp, acьtkan azral, onьң turumьna syt acьdar bakterijalardьң kislataзь kiriьken bolzo, mal-dьң kardьna voььньң ijde kycin etirip, sk azral-dardь sujudup kajnadarga em volьp at. Nele mal-dar silos ilirine tyrgen yrenip, onon aрь srkj kyynzirep, acapтьp iij beret.

SILOS SALATAN OROLORB

Ancadala kp azalь ok vaza onoj silos orozь tranьejа volьp at. Ogo azraldьң kp savazь salь-nьp at.

Syt acьdar bakterijalar aңьsla ol tuzunda zyp kjlr, kacan orogo kej kirbej turgan bolzo, onojt-kondo silos salar tranьejaga eezily volьp kereksingen ts aajlarьnda ozolo baьtap kej vaza stenelerinen le tyvynen suu tps volor ucurlu. azyl azralga kejlе suu kirip, ogo yrelerine em volьp at.

Tranьejalar la silos salatan orolor jinde tereң, steneleri kadalgak volor ucurlu, bu eezily azaldarь var volgondo salьlgan azral tekьi oturup, ньktalanьp voььньң beskeziniң нькьganьla srkj akьь vazььp azralda aлььp kirgen kejdі cьgara cьgьp at.

Sraңajla vijik er aldьньң tamьr suularь tranьejа ньң tyvynen aldьnda tereңi 0,5 metrdaң tajgьs vol-bos ucurlu.

er aldьньң tamьr suularь erdiң kьrtььna uuk volgon rajondordo (ajmaktarda) tranьejаньң stenelerin erdiң ystьne edip at, onojdo etkende tranьejаньң stenelerin, emirilbegedij edip, erly

војњњ матерјалѣла (агашла, ташла онондо өскө) стенелер салала, тѣштѣнаѣ балкаш уруп џат.

Траншеј едерине кѣкала кезек тој балкашка алышкан нѣкта кѣртѣшту џер џакшѣ волор. Сѣлос салар оро кѣкала кerek кѣцѣнек волзо, онџа ок кѣр азрал урелѣп џат, онојткѣндо сранѣј ла кѣцѣнек волѣр сѣтолор оро сѣлос азралдарѣнаѣ 15-25 тонна вадѣр турган оролор волор.

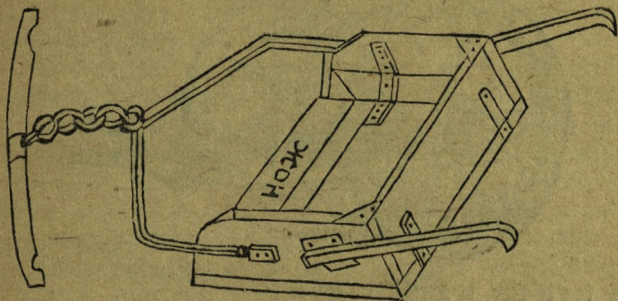

1. **А у р к т а:** Аарѣмдај кескенѣн-џарѣган сѣлос салатан траншеја: траншејѣнѣн тѣвѣ џерге кѣјдѣре ка зылган. Өрө стенелерѣ џердѣн кѣртѣзѣнѣн устѣнде.

Кѣр савазѣнда џајѣмдај тѣзаланѣр турган оро-лордѣн кемџуулерѣ тѣндѣј траншејалардѣн теренѣ 2,5-3 метр, устѣ кѣгѣнѣн џалвѣгѣ 3, 25 метр, тѣвѣнѣн џалвѣгѣ деѣе 2,5 метр волѣр џат. Траншејѣнѣн узун сѣпѣ 20-30 метр волотон,

Сѣлос салатан траншејалардѣ казарѣн кѣрџагајѣнѣ өткѣрерѣне атла тартѣрар тегелѣктерлѣ вѣза тракторла

tartıyar kyrekterle tuzalanıp çat; olorlo iştegende iş çenilip, karınca tyrgen, ödyp çat. (2-ci, 3-ci, 4-ci çuruktardь көр).

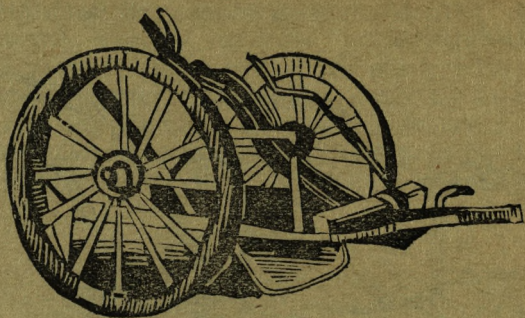
atla tartızyр kazar көр çazalı çok kyrek-volokuşa

Silos başnjalarын la, çazалынаң көрө çарымдај etken başnjalarдь edip çazaарь, bistiң oрооньыста çылдын saјьн көртөр çat. Ondьј аңлы çazалду başnjalarda la çарымдај etken başnjalarda silos azраль as yrelip çat.

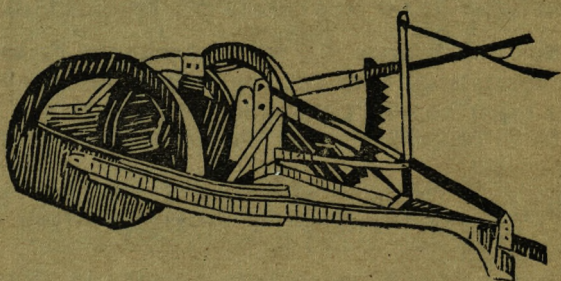
Ancadala çazаль as vaza epty dep emdi rurguza cotoльр турғань Viskonsinskij ep-argala etken başnja volьр çat.

Оньң ne kerek çepselderin zavodtordo beletep çat, çаңьsla ekelgen soondo онь çуup alar kerek bolor. Viskonsinskij ep-argala etken başnjaь edip alарьна çаан kyci çok, оньla tuzalanьр işteerge kvalifitsirovanьј (азьндыра yyredily) işmekciler kerek çok.

Viskonsinskij eple etken başnjaga silos azральнаң 100 tonnadaң ala 300 tonnaga çetire vadьр çat.

atla tartýrar tegelikty kyrek.

traktorlo tartýrar kyrek

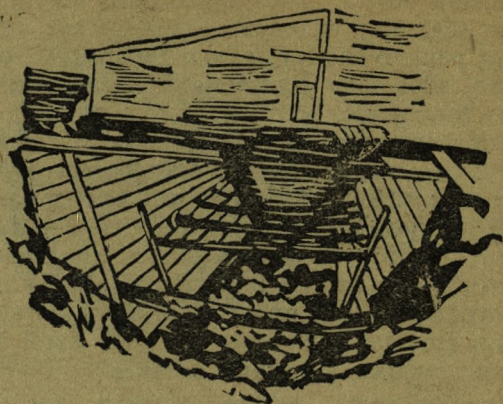
Sibir çerinde salýnan silos kýmada ötkyre toňýr kalarý srökøj çaan bildirly neme volýr çat, neniň ucun deze, sibir çeriniň-kým, vojnyň uzak öljö turarýnan başka, kejdin temperaturazy çyluuzý srökøj tömen çavýzap, 40-44 graduska çedip turganýla başkalanýr çat.

Silostың воjыла, silos orolorының өtkyre тоңыр ургань билip alar yyredyzin Sibirdegi syt xozjajst-voзының науcно isledovatel'skij institudy өtkyryp, çartтаган, silos salar tranšejalarda azral, eezily volьp kacanda тоңвоj çat.

Silos salar başnjada salылган azral қаңысла стe-нeлериниң қабында тоңыр çat, ондыjда volzo, Viskons kij başnjalar silostы тоңуывазьна oncoзынаң артык, 1931 32 çыldarda көр rajondordo Viskonskij başnjalarga salылган azralды өtkyre тоңорынаң ceberleerge, silos başnjalaryн azralla toltырган kijninde, ancadala қаңыс oрого көр salvagan volzo, ol ok тарьын онь Тыштынаң çулulap, sook eple salылган azral alдынаң воjы izip сыгарьн билip турар kerek.

Çарьmdaj çerge kijdire çazagan başnjalaryн çerdiң кьртзынаң өрө vijik salылган вөлыгн ozolo başтап кьштың başтапкь çарьмында azraap salar kerek. Neniң ucun deze salылган azral ol tuzunda өtkyrө tongolok tuzы volьp çat. Diametrъ 5 metrдаң төмөн emes çaан başnjalarda silos ancadala as тоңыр çat. Ötkyre тоңыр kalган silos мал azraaryна кем çok çарap çat, çе онь қаңысла текши erip, бирде emeш çaltырааш тоштор çok volzo malга çidirer, өtkyre тоңыр kalган silosla малды azraza, olordың кардына oору да тавьларынаң maat çok.

Kolxoztordың taskadiu işterinde silos azralды tranšejadaң сыгарьp alala ol tranšejаны leginele kice-meli çogынаң başтап тургань көр volьp çat, onоң ulam azral silos orolorы nele çyzым kalap-kартыктың ijdezine стeнeлери çemirilip, baza çылда takыр oго si-los salaryнда онь srөкөj remonttoorgo kelizip çat. Bir kezikte deze қаңыдаң kazarga kelizip çat.

Tranşejanьң җалвагьн җаанадыр, вис tranşejanьң җалвагьн ла теренинҗ еезилу кевултыр җадьвьс. Оноң улам устынде җаткан азрал җирip, срёкөј көр сьгьм вольт җат. Мынаң аръ tranşejalардың елбегин өјінең өткyre җаан едеин nele хозјаство таştap, өс-көдөң ваза такыр казарьна тегинеle калас җерге кы-цин саларьн токтодор учуру.

Онојткondo, ваştapкь җылда silos салар tranşeja-лардың стенелерин евреде агаşла кадаваган болзо, екinci җьльнда кьјалтазь җогьнан кадап салар керек, ого җерлу җеринҗ матерјалдарьн елбеде тузаланар керек (таş, агаş, кирпич оноңдо өскө). Салылган аз-ралды онсозын сьгарьп малга җидирген соондо оро-лорды стенелери җемирилвеgedij едip. агаşтарла такыр салар керек. (5-җи җуруктаң көр).

Salılgan azraldъ oncozъn cъgarъp çidirgen kij-ninde, ol ok tarъjn stenelerin arulap, tyvynde suu var bolzo, oncozъn cъgara tегyp salar kerek. Silos salar aldъnda, azъndъra oronъn stenelerin cerettiң sujuk çejintizile ceretep salar kerek, ne kerekty tegezin, salыngan azral stenelerge koştоj vortъp baza yrelip kalarъnaң korulap, ɵtkyrip çat.

Silostъ vaştap salarda vaşnjaldың la çarъmdaj çerge kijdire etken vaşnjaldың stenelerin, kandyj la çyzyn çykpyr çedikpesterden ulam, smolala syrtpegen bolzo, bu işti emdi le turguza ɵtkyrer kerek.

Vaşnjaldың (orolordың) kыrlarъna kadagan agaştardъ smolala syrtkende onоң ulam agaş cırıbej, uzagъnca turup, silos salar orolor vek cъdъm vo-lyp çat.

Syrtken smola orogo azral salar ɵjine çetire cıptula kurgap kalar ucurlu, ondъj volgondo vaşnjaldы çazap vydyrgen le tarъjn, emeze salgan azralъn cъgarganda steneleri kurgagan soondo, ol ok tarъjn smolala syrtkende çыkşъ.

Silos salar vaşnjaldы ebirede çerge cacыlgan yrelip kalgan nele vor-votkыnъ arulap salar ucurlu, neniң ucun deze, kacan silostъ baza takъp salar tuzunda salъp turgan azral balkaştalъp, adakъ ucunda yrelipte kalarъ maat çok.

SILOS SALARЫНЫҢ ТЕХНИКАЗЫ (ААҖБ).

Silos kul'turalarъn çuunadъp, kolgo alar ɵji. Ozolo vilip turgadъj kerek silos azraldarъnъn ɵzyp tыңырынъn ɵji (stadijalarъ) volъp çat, ol eezily ɵjinde silos kul'turalarъn çuunadъp kolgo alarъn vaştar kerek volъp çat. Bu işte ɵtkyrerde biske çart vi-

lip turar kerek, көк çazы azraldь көbince çuup kolgo alaryna koştoj, biske ol ok tarьjьn çuup turgan özymder azral kacestvozь vijik tok volgodьj turumьn көbince çuup alaryna şьkap çadьbьs, neniң ucun deze biske öleңniң tyzymi çañьsta көbiziniң kerek volьp turgan emes, onьң vijik kacestvozь kerek volьp çat.

Podsolnuxть çuunadьp kolgo alaryn vastrazь cecektep bařtaganda ötkyrer kerek. Bu öjide özym ancadala çakşь öskөн tuзь volьp, komurgajь, çalьbraktarь çilik suuzь көp, çlmzak tuзь volьp çat.

Xozjajstvonьң iziniң aajьnaң көрө, bu iřti tyrgen ötkyryp, podsolnux cecektep turarda vastrazьn orolop volbos keregin cotop, neniң ucun deze podsolnuxть cecekteer öji srөkөj kьska volьp turgan kereginde, onь çuunadьp kolgo alaryn cecektep bařtaar tuřtada bir ötkyrerge kem çok.

Ancadala bu iřti oroj ötkyrgende төмөн çabьstagь çalьbraktarь kurgap, komurgajlarь katu volьp barat, västra turumьnda çilik suuzь as volьp, silosтьң kacestvozь төмөндөp turat.

Podsolnuxть eң le arte çackanda cecektep bařtaarь avgust ajdьң 1-кь kyninde çuuk ödyp çat.

Podsolnuxтьң sortьnaң la çьldьң aajьnaң ulam bu öji öskөлөnip te turar, onоң uzaarda kьskararda.

Silosko tuzalanaryna çackan kukuruzanь çuunadьp kolgo alarynьң taldama çakşь öji, onьң yreni boskon kepty vьзьp kelgende volьp çat. Bu öjide özym çalьbraktarь sraңaj kьp tuзь volьp, çilik suuzь көp volьp çat. Kukuruzanьң yreni boskon kepty vьзьp kelgen tuzunda, azral çemidi onojdo ok көp çuulьp kalat.

Çe ondyjda bolzo Sibirdiñ klimat aajñnañ kere
öjine boskon kepty vьzaryna kukuruzanyñ onco sort-
torь çazap vьşpaj çat.

Sovet sojuzynyñ Evropadagь talazynañ ekelgen
sorttor, ondo olor yreninde alarga çakşь vьзьp, va-
stra özyр vьzar öji 150-180 kynge çetire ödyp çat,
Sibirde deze özer öji srökej kьska volьp, kyskyde
kuru erte tyzyp turgan kereginde, көp savazьnda
yren volooгьñ suuryр, öjine özyр volvoj çat.

Onyñ ucun kukuruzany çuunadyр, kolgo alaryñ
kysky sooktor baştalgalakta izin vozodyр salar ke-
rek. Kysky sooktorgo aldьrtkanda kukuruza caldy-
гьp, birle kynniñ turkunьna tazyьna tura kurgap
kalat.

Erte kysky sooktor, tañ erten tura sogьp turar
sook çьvarlar, eezily aajьnca, Sibir çerinde sentjavrдыñ
baştapкь kynderinenä ala baştalyр çat, onojtkondo
kukuruzany çuup kolgo alala, silos oрозына salar
işti avgust ajдыñ ucuna çetire vozodyр salar керек.

Vika la sula alyştьra cackan azraldy çuunadyр
kolgo alaryñ vika cecektep baştap, voорсьktalarda ö-
kyrer керек.

1935 çыдыñ aş çuunadyр kolgo alarynyñ ötky-
rer kompanijazьnda, kezik kolxoztor lo sovхозtorgo
Sibir çerinde çany çajьlp turgan özymderle verizer-
ge kelizip çat; mogarom, sudanka, sorgo onon do
өskө attu özymder. Bu özymderdi yrenin alaryна,
өлөngө, silos ederine cackan. Bu özymderdi silosko
salarьna çuunadarda, mogar, sudanka onon do өskө
өлөндөр onojdo ok kukuruzady ok, kysky sooktor-
go vortьk volgondo, sooktor тыškelekte aзындыра
çuunadyр, kolgo alar керек. Onon başka baalu az-

ral yrelip, воѣнынъ ток џemitty tyzymin џogolъp salar.

Аazыl  zymderdi џuunadarынынъ ep-argazыna тында кыс анылу neme kerek џok. Lovogrejkalar, аш kezer maшinalar,  le  kezer maшinalar onon do  ske аш  le  kezer maшinalar podsolnuxъ, kukuruzанъ, onon do  ske  zymderdi kezerine kem џok џaraar.

Ajdyлgan maшinalarla ancadala katu byk  sk n komъrgajly  zymderdi kezerde byr emeш kыс volъp џat, neni  ucun deze, by  zymder maшinanыn тыr-muштарына, emeze tumcuguna orolъp, bicaktарын sr k j mokodъp џat.

Onojdord  maшinanыn тыштерин arulaarga k p туруш volъp џat, onon ulam иш kapшagaj џылбай џat.

Onojtkondo ajdyлgan maшinalardy  ordыna „salaska“ dep анылу џazaldu џepseldi tuzalanъp џat. Onыn џazalыda тыn k p џok. Salaskanыn џazalыna ram edip џat, onыn ystyne kizi oturgady  oturguш edip, ramыnъ voыna tolyktar kepty calгылар kadар salar.

Kacan џazar алган џepseldi иckeri џылдыра tartыrganda,  зыр турган  zymder calгынынъ mizine тыjыp, kezilip турat. Oлы tartыратына kacanda volzo at џegip џat.

Aш  le  izini  maшinalарынынъ misty (bycaktu) apparady kыrc volor ucurlu, neni  ucun deze, џаныsla ol tuzunda иштин kacestvozъ џакшы volъp, tartыp турган attargada џe il volor.

Silos kul'turanыn  zymderin џaanadarga kыnnиn аjas џудын ылgaarga тында keregi џok. Аaаш  tk n klynde, emeze џaan calынынъ klynde birde tutagy џok џuunadu ишти  tkырerge kem џok.  zymni  тыш-

çanyňnan çaktalğan suu bastra azraldñ cýgñn көp-
tөdip te turza, silos salar tuzunda birde ki inek tös
ijde bolboj çat (başnjalar kereginde bilerin төмөн
көр). Çaan çaaştñ kijninde çazyl өлөңди чууганда,
balkaşka ujmalarь maat çok. Silos azralьna balkaş
tovrak alьşkanda onьñ azral çemidin srөkөj төмөн-
dөdip çat. Onojtkondo silos өлөңin чуур kolgo al-
arda bu aļalğanь çat bilip, ceberlener kerek.

Ozymdi tazyьnan keskenle kijninde onь silos
salatan oronьñ çanyьna taitьp, ooktop ceckelear ma-
şinala өлөңди kezip çat. Silos өлөңin kesken kijninde
de, birde emeş calдыктырbas ta kurgatpasta ucurlu.

Silos өлөңin ooktop kezeri: Çazyl azralды silos
orozyьna salar aldьnda, kondьjda ozymdi silosko sa-
lar aldьnda onь ooktop kezip kertip salarkerek. Ne-
niñ ucun degezin, başnjaga, emeze tranşejaga salь-
lyp turgan azral kancala kerek nyкта çatsьndep, ba-
za orto ortozьnda kejdi cыgara cыгыр turzьndep ker-
tip çat. Silos өлөңiniñ ortozьna көп kej kozo orolo-
nor bolzo, syt acьdar bakterijalar oзыp көjlөerge koc-
moj bolotonьn, bis çat bileribis.

Kozur edip kertilgen өлөңди nyкта landьrarga srө-
kөj kыc больр çat,—orogo salьlgan azraldñ ortozьn-
da kuru çerler kьjaltazь çogьnan artьp çat, ol art-
kan kejden ulam ebrede azral boortьp barar, emeze
biske tuzazь çok bakterijalar oзыp көjlөjlө, azralды
yрөp salar.

Silosko salьlyp turgan azralды kerverde, mьндыj
eezilerdi kьjaltazь çogьnan өtkyрer kerek 1. Katu
komьrgajlu la көңдөj komьrgajlu azralды (kamьş,
сөp өлөңдор, palгызьн, sas өлөңi onondo өskөлөri),
onojdo ok өtkyre oзыp kadala çuluk cыgñn cыlyjьp

salgan özymderdi le мырцак өлөндөрдү чаанын 1-2 см. edip kerter ucurlu.

2. Оңоң ваҗка аркан özymderdi; темдектегезин, кукүрузаң, подсолнухъ, сулала алыҗкан виҗаң, оңоҗдо ок комыргайлаъ ла җалбырактаръ җымзак özymderdi, svekляның выин, turneps оңоңдо өскө özymderdi чаанын 2-4 см. крезине ооктоп кертер ucurlu.

Silos azralың ооктоп kerteten маҗиналардың тоо-зъ көр. Ancadala җакшы ооктоп кертер маҗина, бистин җерибисте, тракторио ебирip, silos өлөңин kezeten „In ternatsional“ деп маҗина волып җат. Ol маҗиналарды Омскиҗдагы завод иштеп будурет.

Bu маҗиналар бистин краҗда срёкөҗ җаҗылды, җе ондыҗда болзо, kezик. колхозтордо silos өлөңин кертер маҗиналар җок то. volor. Оңоҗткondo оңоңдо өскө ер-argала кертер керек. Bu ишти өткырерине ancadala тuzаланарга epty болгон маҗиналарды билip алалы.

Silos өлөңин кертерине аш согор маҗинанда ер-теп җазайла тuzаланарга кем җок. Оның тиштеринин ордына бикактар кондырып җат, бу ишти җериндеги. кузнитсадада кем җок едер. Оңоҗдо edip salgan аш согор маҗинала бир castың туркунына бир tonnaga җетире kertip salar. Җе ондыҗда болзо аш согор маҗинала keskende kacastvozъ коомоҗ болот, оның учун kertip salgan azралды орого саларда срёкөҗ тыңда тик-тар керек, җаңысла бу eezilerди кыҗалтазы җогынан өткырзе silos җакшы volor.

Atla tartырып иштеер salam kezeten маҗиналарла иштегенде җакшы. Җазыл azрал срёкөҗ ооктолып kertилип kalat. Оңдыҗ salam kezer маҗиналарла бир castың urкунына 1.6 tonnadan ala 1,9 tonnaga җетире kertip salar.

Ucunda ajtkajzın, atla tartırar aş sogor maşinalarda bolzın, salamdı kezer maşınalar bolzın, ekilezin çañs valga kolbop, traktorla ekilezin kataj ebi-
rerge kem çok.

Onđj kolbuunъ edip alar edi, salam kezer maşinanъ emeze aş sogor maşınanъ kolboştıranъ, mьnajda edip çat: maşınalar turgan ploşcadkaga bir kanca maşınalar turguzъp çat. Ploşcadъ sьn kuustıra val (tulku çoon temir) salala, ogo şkıvtar (tegelikter) çava eerep, turguzılga maşınalardıñ şkıvtarъna cikelep turguzъp çat. Onъñ soondo bastra şkıvtardъ kajbstarla biriktirip çat, kalgancъ ucundagъ şkıvtъ traktordъñ şkıvъna kajbşla biriktirip salganda, bastra agregat (maşınalar) iştej beret.

Çe onđjda bolzo ajdılgan ep-argalar birle kezek ejige tuzalanъp, silos salarъnъñ azralъn çañsıla bu kьn kezip alar ep arga bolъp çat.

Kalgancъ ejide mexanizatsija keregi srökøj tyrgen ickerlep çat. silostъñ ölönin kezip ol ok tarъjъn kertip turar emeze çartap ajtsa silos ölönin kombajn dep maşınazъ bar.

Silos ölönin çuunadъp, kolgo alarda, silos azralъn kezip turgan maşına ol-ok tarъjъn ooktoj kertip, koştıoj varъp çatkan aңlı çazaldu kaarcaktarga kertken ölönđi urup çat. Onojdo kertilip, kaarcaka urul-

gan silos azralyn orolorgo emeze tranşejalarga aратыр салыр çat.

Bu ep-işti ötkyrgende silos azralyn orolordo öne-ötejin epter çatagan transporterla emeze konvejerla tuzalanyn ötkyryp çat.

Onoң başka baza „Blizard“ dep attu maşına bar. Silos kezer maşınaga көрө, ol bastra çyldyң turkunya iştep, mındy işteer ötkyрге çaraar: çazyl azraldy silos edip orolootyna ketter; azralga tuzalanar salamdy kertip, oокtop çat; yren aştı la alş yren aştı kulurlap, oокtop çat.

Silos azralynyң çuluk сығы. Silos orolootyna салыр turgan azraldyң çuluk сығыnyң турмы, silos-tyң kacectvozyn bişik çakşy edip alaryna, srökөj çaan tös ucurlu neme volыр çat.

Kөp savazыnda silosko салыр turgan azraldyң çuuluk сығы 65 protsentten ala 75 protsentke четire volgondo, salaryna çaradyр çat.

Prakticeskij taskaduу işte bistiң silosko салыр turgan azral tuduşla biske kerekty çuluk сығыnyң protsentі volbos, onyң ucun silos salarda, azraldyң çuulug сығыn cотop, kerekty protsentke четirip alar kerek. Onoң başka azraldyң turumynda çuluk suuzy ejilu kemineң kyjzyр turganyн biler kerek.

Açaru: Bu stranitsa verstat' ederde, kırbej artыр kalgan kereginde, stranitsa nomeri сығыnaç vazылган.

Çaан sotsialist xozjajstvolorında salылған silos-
tordь şinzilep көрыр, kacestvozьн чартьн билерге Si-
birdiң syt xozjajstvozьньн kereginde instituttьн 1929
çылдаң ala 1930 ç. çetire өtkyрген cenemel işterinen
kөргөндө, azraldьн çilik suuzь turumьnda 60 pro-
tsentten төмөн volordo, kezik çerlerde deze 70 pro-
tsentten төмөн volgondo, ancadala katu komьrgajlı,
өtkyre vьзьр, kadьр kalған, azьj өлөңdөrdөң salы-
лған volzo, silos srөkөj koomoj volьр, mal çakşь çі-
bej turat.

Мьнаң көргөндө biske eezi turguzarga kelizet
silosko salьльр турған azraldьн çilik suuzь turu-
mьnda 65 protsentten төмөн volgojьн, bis onь
mojньvьska альньр vazada kyçyrenip işter çadь-
vьs. Ondьj өzymderdi salganda silostьн kacesivozь
koomojdo volьр vararь maat çok.

Kacan silos orozьна salьр турған azral өzymi
turumьnda çilik suuzь 80 protsentke çetire volgon-
do, onoң koomoj silos volьр çat.

Ojto kajra, salылған azraldьн turumьnda çilik
suuzь, kalgancь ajdылған toolo volzo, onьң çьдь ça-
raş volьр, mal srөkөj kyynzep çip turat.

Onojdordo, өskө vaşka aajь bir tynej volgon
tranşejalarga, azral turumьnda çilik suuzь çedikpes
volgonco bir emeş artьгьнца (80 prots.) volzo silos-
ko salarga artьk volor.

Azral өzyminiң turumьnda çilik suuzь өjinen
өtkyre көр voloğь, өzymdi çaньмыр emezee çaан ca-
льн cьkьтьткан volzo, bistiң aldьnda ajткан aajla, si-
lostь oroloorьна orcamьk volbos ucurlu.

Bastra bu işti өtkyрerde, silosko salьльр турған
azraldardьн çilik suuzь turumьnda өjinen өtkyre

ker volorъ, biske keregi çok neme volъp turganъn biske çart bilerge kerek volъp çat, neniң ucun tegez-in, bistiң salgan silostъn kurgagъ as volъp barar. Silostъn kurgagъ deze azralga srañajla tok cemidi volъp çat.

Ancadala silostъ başñjalarga salganda, azraldъn cъk çiligъ çaan kereky neme volъp çat.

Bistiң emdi keler çыlda, silos salarga kelizip tur-gan çazalъp vytken başñjalardъn çazalъnъn aajъ көp savazыnda (temdekтеze: kleпocнъj çazalduuzъ emeze çerly eezilengen eple etkenderi) turumыnda çilik suuzъ 75 protsentten aзыра volъp turgan azraldardъ salarga çaravaj çat. Onъ kurcagan kurcuularъ, salыlgan azraldъn vazъp turgan ijdezine cыdaşpaj, көp savazыnda yzylyp, başñjanъn steneleri çajradыlp turat.

Onojdordo başñjalarga silos salarda, salъp tur-gan azraldardъn turumыnda çilik suuzыn өjilөp co-top, onъ 70 protsentten өtkырbej, bir kezektele 75 protsentke çetire volgodыj edip, cotoп turar kerek. Ogo koştoj başñjalardъn aajъn silostъ salыpta turar-da, baza salganda kijninde, tuduş kiceep açыktaп turar kerek.

Tranşejalardъ azralla tolturganda, onъn steneleri көp çanыnda kurgak volъp çat. Onojdordo kacан silos azralъn salar tuzыnda, stenelerin çakşъ çazap suulap salar kerek; bu kыjalta çok eezini өtkырze, salыlgan azral stenelerge koştoj çatkanъ çetire cыktu volbos, onon ulam stenelerge çava salыlgan azral ko-lyңъda voortъp, mal azraarъna çaravaj barar.

Izy kynde silostъ salganda, ancadala өlөң kezer maşinala keskenineң ulam, izip kalgan azraldъ çuup,

silos өлөнін кезер маşиналарга  ууктада тартып турган а бир канча топсыр турумнда  илик суузы бир канчазы кургар  ылыыр калат. Онон ва ка кезип салган  зым, кескен кийинде  аланга  уулбай узак  атканда,  илик суузын аңадала көр  ылытат. Ондй болгондо, сығын  ылытыр салган азралдарды сууларын кыјалтазы  ок  тырыр и  болыр  ат.

Silosko salыр турган азралдын турумнда  илик суунын, тоозын билip аларга тында кыци  ок болыр  ат. Kertip салган азралдан бир еме  1—2 kg. крези алала, кыныу ле тuzаланыр турган бескеге бескеj-ле, онь кийинде ценемее edip алган kertкен азралды orus peckege kono  атыыр кургадыр салар.

Onojdo кургаткан кийинде,  акшы кургар каксаган соондо, ценемел edip алган азралды екinci катар бескелеп  ат. Eki такыр бескеlegen toolordын ба казына к rip, protsent тоозын билip алар.

Teindektep ajtsa мынајда eder: ценемел edip алган азрал кургаткалакка бескези 2 kg. ( еже 2000 g.) болгон; кургаткан кийинде—600 gramm; кургадарда сыгы астап кургар калган—бескезини ба казы алдындазына көр  1400 gramma astady. Kanca krezine astagan тоонь, ба тап бескеleerde baskan тоозына yлеp, онон быткен тоонь 100 көпт д р болзо,—быткен тоо ценемел  тырып турган азралдын турумындагы сығынын protsenti болор. Алган primer-degi 1400 grammды 2000 grammга yлеп  адыбыс, быткен тоозы 0,7 boldы; онь 100 көпт д ли; адакы ucunda 70 prots болыр vardy.

Bu ценемелди бир канча катар edele, казыла brigadir војнын taskaduу izini  ценемелин  к rip,

silosko salıńńp turgan azraldıń turumındaǵy ǵuluk suuzıńń protsentin voıǵ bilip turar.

Azraldı silosko salarına ǵaratkadıj edip orto toozın cotoń turguzıp alarına la, salıp vudyrgen silostıń kacestvozı bıjık edip alarına, mındıj eezily iş otkyrer kerek:

1) Otkyre cıktu azraldıń cıǵnań eezi aajınca kerekty volgon cıǵın cıgara ajrıp salar kerek. Onon artkan toodon ulam cotoń, cıǵ ǵedikpes azraldan alıstıra silosko salarına kanca krezi kerek volorın cotoń alar.

2) Kereksinip turgan alıskınń cıǵnań cıǵ as azraldıń var cıǵın ajrıp salar. Artkan toodon, otkyre cıktu azraldan kanca krezi alıstıratan, bildirip ǵartıfalar.

Mında oıe ajdılgan „otkyre ǵulukty“ emeze bu ok sesti „ǵuluk suuzı oıe bıjık“ dep ajtkanla tynej volıp ǵat. Baza onojdo ok „kurgak“ tegini, „ǵuluk suuzı ǵavıs“ dep ajtkanla tynej ǵanıs. „Otkyre cıktu“, „ǵuluk suuzı as“ dep bilerine, silos salarına kerekty ǵulukty alıskınǵa, teńdeştirip bilip ǵat.

Baıtapk. S i l o s salar baınjaga, keskenin le kijninde ǵaıška bastırgan podsolnukty salatın. Onıń turumında ǵuluk cıǵ 85 protsent volor. Silostı salarga salıńńp turgan azraldıń ǵuluk cıǵ deze, 70 protsent volor kerek. Podsolnuxtıń cıǵın oıjine ǵetire tomondodip alarına kurgak salam kozo salıp ǵadıvıs. Salamnıń ǵuluk cıǵ turumında 17 protsent.

Oıe ajdılgan primerla volzo, **salamdı** silosko salarına beskezine kanca kreni salatın, (turumında cıǵ kóp) 85 protsentten, (turumında kerekty

boloton orto too) 70 protsenti ajrýganda 15 volýp çat. Şakla bu too kurgak salamdy 100 uly bastra azraldan **15 uly kurgak** salam salarýn kergyzyp çat. **Podsolnuxty** salar uly beskezin deze (ojine kerek-singen toodýn) 70-ñ 17 toony ajrýp, çatýn biler, ol too 53 volýp çat. (otkyre cýkty podsolnuxtan 100 ulyñ 53 ulyyn salar dep kergyzet).

Onojtkondo, 53 tonna (emeze tsentner, emeze kilogramm) podsolnuxka yzeri 15 tonna (emeze kilogramm, emeze tsentner) salam alyştyra salar kerek.

Ekinci Turnepsty koozogo alyştyryp, silosko salýp çadýýs. Bastra alyşkynnyñ turumynda cýgy 70 protsent volor kerek. Turnepstyñ turumynda cýgy 90 protsent, koozonnyñ turumynda cýgy 20 protsent. Koozonnyñ, bastra alyşkynnyñ beskeziniñ ylyyzine kere **uly beskezen** 90-ñ 70 ajrýp biler, çattap ucunda bilerine ajtkazyñ **20 uly beskezi volor**. **Turnepstyñ** uly beskezi deze, bastra alyşkynnyñ beskezineñ bilezine 70-ñ 20 ajrýp, kalgan ucunda **50 uly beske** volor.

Onojtkondo, 50 tonnaa (emeze tsentner) turnepska alyştyra salarýna, onon ulam ezily ojinde cýktu silos alyşkynnyñ edip alarýna, 29 tonna (emeze tsentner) koozo salar kerek.

Ycinci primer. Silosko salam salýlyp çat. Onnyñ turumynda cýgy 20 protsent. Ezily silos azrallynyñ cýgyña 70 protsentke çetirip alarýna, otkyre cýktu azraldar kozorynyñ ordýna, suñ kozýp çat (cýgy 100 prots.) salamnan silosko salar beske toozyñ 100-ñ 70-di ajrýp biler, bu edilmeni otkyrze salamnyñ beske toozyñ 30 volor. Kozor suunyñ beske toozyñ

deze 70-ң 20-ни ајрып билер, адакь ucunda ол too 50 болор.

Onojtkondo, salamdъ silosko salganda onъn turumъnъn cъgъn eezily ѳjine ѳetirip alаръна (70 prot-sentke ѳetire), 30 tonna salamdъ cъkтыдаръна 50 tonna suu kerek болор.

Silosko salылган azraldъ tьktaар ep-argalarъ.

Ooktoj kertip salган ѳlѳndi (azraldъ) orogo salган kijninde, emeze başnjaga salganda, onъ tekşi tendeştire ѳajala, onъn kijninde tьktaаръn baştар ѳat. Salылган silos azraldъ nьktalap tьktaаръ, ѳrѳ aјdылганъnca ooktop kертep ep-argalardъj onъn turumъnda ѳjily cъktu болоръndъj ok tyңej kacestvozъ ѳakşъ silos edip alаръна ѳaan bildirly iş болъp ѳat.

Silos azral kancala kerek tьңъnca nьktalanъp tьktalza, anca ok as onъn ortoъnda keј artъp ѳat. Baza onojdo ok silos salар izi ancadala ѳakşъ ѳdyp-syt acъdar бактерijalarga ѳзыp kѳjlѳerine ѳajъm ѳakşъ болор.

Tranşejaga salган silos azraldъ malga tepsedip kѳp savazъn, tьktaп ѳat. (attarla, bukalarla).

Silos azralъn orologondo, onъn kemѳyune kѳrѳ bir emeze eki at, ooktop kertip salган oronъn icine ѳlѳnniң ystyle vazъp, војъnъn uur beskezile nьktalap salat.

Başnjalarga salган silos, onъn ѳrѳ vijiginen ulam tьktalъp ѳat, salылган silos azral ѳrѳ vijik stolmodъj cѳjilgeninip kereginde, војъnъn aldъndagъ kъвъna vazъp tьktalar. ѳe ondъjda volzo, mъnajda tьktalganъ as-ok болъp ѳat. Onъn ucun silos başnjalarga azraldъ silosko salarda onъn ystyne eki kiziden as

etpej, ulus turguzup, kertilgen, azraldъ tekşi tyzedip tepsep çadybar.

Ancadala silos orozьnyң kыrlaryna la toluktarыna salыlgанын tыktaaryн kiceer kerek; bu ajdylgan çerlerin syrekej kiceep, iştep salganda, silos azral anca ok as yrelip çat.

Uluska tepsedip, kizi saıyn 3,5 kv. metrdaң көp etpej, silos өлөнін tыktap çat. Ondыda volzo, kancala kerek сыгь көp silos azralың orogo salganda, оңь tepsederine ulus as kerek, -kancala krezi silos өлөні kurgak volzo, anca ok ulus көp kerek.

Silos orolorына (tranşejalarga) çazыl azraldъ tыktaп salarda, kырнаң азыра 50-60 sm, edip vijik salar kacan ol otыrgan kijinde orogo tolo volьp, kыrlaryna teңdezer.

Başnjalarga silos azralың toltыra salgan kijinde оңь, bir kancа kynderdiң vazыnda, kacan salgan өлөң çавызар oturgan kijinde, ogo yzeri azral көzor kerek, ozо азындыра aldында salgan азыралдың ystynde kalajla, yrelip kalgанын taştajla yzeri kozo-ton.

Başnjalardъ la tranşejalardъ silos azralla toltыrарың kancala kerek kыска өjigө өtkyrer kerek. Kazыla silos orоңь 1-3 kynniң turkunыna toltыryp vydyrip salgady edip, işti tözөp alar kerek. Çaңыsla bu ezi işterdi өtkyrgeninen silostың kacectvozъ çakşь volьp, bastra turguzылgan plan vyder.

Silos orolorының ystyn çavar ep-argalar. Silos-тың orolorың ystyn bekteerde kerekсинip турган төşьkazь-salыlgan silos azralына suuda kejde өtpөгөdij edip çazarь volьp çat. Neniң ucun deze, orоңьң ys-

tyneñ suu baza keñ kirer bolzo, silos kыjaltazь çok yrelip kalar.

Kөp sazazында tuzalanьp turgan standartныҗ җавыңсыларды мьнажда eder, transejalардыñ icine silos azralьn ucuna җetire toltьrgan kijinde ystynen сыktu torf, agaştьñ kezinti byrin, emeze agaştьñ byryn kalьñn 5 sm. edip urup salar. Oньñ kijinde urulgan nemeniñ ystyn tuj balkaşla kalьñn 10 sm. edip, syrtyp salar, kalgancyzьnda, baza ystyne kalьñn 40-60 sm. krezi kara tobrak urup җat. Kara tobrakты кьptaј urganь oronьñ кьrьnan 50 sm. krezi aзыp turar ucurlu. Oronьñ ystyn җавар tuzunda oньñ ortoзын cokcoјтыp, ebrede җaaştьñ suuzь oronьñ тысты җаар akady edip җat. Oronь ebrede deze, suu orodon urada akady edip, Kanavalar kazьp salar ucurlu.

Orolордыñ ystyne җавыңсы edip urgan tobrak baştapкь өјide җарьлып җat, oнь srөkөј kiceep көryp, җарьктарьн balkaşla җаар, тыктаp turar kerek. Silos җerinde, silos azralьn sooktorго тоңьrbaj korulap alарьna ystyne urup turgan tobragy: kezekte bir metrға җetire kalьñ edip urat.

Onojdo kalьñ edip urup salgan tobrak өtkyre тоңьp kalganda, кьşкьda silostь malga vererge, balkaştь kodorьp cacарга srөkөј kыc volьp җat.

Sibir җerinen aajьna тыңej volgon Kanada dep җerde, silos orolorьн җаварьна balkaşla tuzalanбай җat. Bu ep-arganь bistin-de җerde tuzalanарга кем çok dep bis vodop turуьs. Bu eparga мындыј volьp җat: silos azralды orogo toltьra тыктаp salgan kijinde, oньñ ystyne kalьñn 30-60 sm. krezi koozo urup

çat, ol koozo, silos azralьna тыңej edip, srəkej suu-
lap cыkтыдыр salgan volor ucurlu.

Silos toltырыр salgan оronьң ystyne koozo ura-
гьньң ordьna cыkтыдыр salgan torf, aгаştың kezinti
bұрың, emeze aгаştың byrynde urarga kem çok.

Onьң kijninde silos orozьньң ystyne, kыrlarьnan
azыр turgady edip, kecire şerdeler saiala, ystyne
salam, emeze eləң ovalop salar, onon ulam silostop
salgan azral toңboj çat

Soondo, ovalop salgan eləңdi emeze salamdy
malga çidirip turganda, silos orozь aсылып турат, onьң
soondo, birde toң balkaş kodororьna artыk iş edip
kyc salbaј, silos azralьn malga çidirerin baştaj berer.

Bu ep argala tuzalanganda salgan silos azraldy
orozьna srəkej тыктап salar kerek, nenin ucun deze
çамьньсьзыньң baskanьnaң ulam orolongon azral
тыкталыр kalar dep vodoorgo, bu ep-arga iş tuzunda
çarabas volыp çat.

Sibir çerinde bu ep-arga işti Novosibirдин Ts.
RK 3 № sovхозторьньң rızyrinde tuzalangan. Olor
mьnajda etkender: uzunь 50 metrğa çuuk orogo ku-
kuruza toltырыр salgan. Salылган azraldy Dzon Dir
dep attu traktorlo srəkej çakşь тыктап salgandar,
onьң kijninde ystyneң kалыньн 20 sm. çaan etpeј
tovrak urup salgandar. Onьң ystyne deze, eləң oval-
lop salgandar.

Salылган orolordьң biryzin mart ajda ackandar,
ekincizin aprelde aсыkan. Kалыньн 20 sm. edip urup
salgan. Tovrakty birde kyci çok taştap salgandar, edip
alган silozьньн kacectvozьda çakşь volgon, malda
srəkej kyynzep çip turgan.

Başnjalarğa salğan azraldъ tьktap, baza takъp ystynе koşkon kijninde, silosko salылған azraldъn ystynе kьptaj torf, agaştъn kezinte vuzъn emeze agaştъn byrin suulap cьktdala salыp çat. Ajdылған nemeler çok bolgozъn, cьktdьp salğan koozo urar.

Onoң başka, başnjalarda salылған azraldъn ystynе çylulap, salamnaң eiken keвіsterle emeze kydeliniң bazarda odolğan taştancъzъla çaar salar.

Baştapкъ 10—20 kynderdiң turkunъna başnjada salылған silos azraldъn oтырp, нькталапыr турғаньн tuduş kiceep көрp, başnjaнън stenelerdiң salылған azral uzap турғаньн көрp,, onъ baza takъp tьktap çazap salar керек.

SILOSTЫҢ BЫZAR ӨJI.

Silos azralъna çakşъ bьzъp alarъna, kacanda bolzo, 60—90 kyn керек volыp çat.

Ondьjda bolzo, bu өjidiң turkunъna sraңaj çatъrар керек деп ajdarga çarabas. Silostъ malga azraa-ръna bu өji өtkөлөkteде baştaarga кем çok.

Bistin өtkyрген cenemel işterden көргөндө, bistinъ podsolnuxtaң salğan silostың кьckыл cьдъ sal-ğan kynneң ala 11 kyn өtkөн kijninde 130 sm. te-рең кьвьнда cытапыr турған, oo yzeri ystynең ulam otурған saјън, çaңьdan azral кьзъp турған.

Мырcaк өзымдерди silosko salar tuzunda (dom-ник, klever, ljupina onoң do өскөzi) onъң orolop bьzьrgan silozъn 15—20 kyn salғаньнаң ala өтpө-гөnce, malga azraaгън baştabas керек деп, ajdarga kelizip çat.

Адакъ ucunda темдектеп ajtkazън, tranşejalar-дън silostъ cьгапыr, malga berer tuzunda, azraldъ

təməñ kadalgaktaj, ystynen ala tyvyne çetire, bir emeşteñ kujunnañ ala alar kerek. Bañjalardagь silostь ystynen tekşilej, kalьñыñ 5—8 sm-ñ as etpej, alar ucurlu.

Silos salar tuzunda baza onь malga bererge alar tuzunda korundu gaztañ ceverlener kerek. Neññ ucun deze çazyl azraldь, onьñ soondo silostь uzak çatьrganda korundu gaz cьgarьp çat (kөp sabazьnda ackьltьm gaz cьgьp çat), ononь ulam kiziniñ vazь ajlanьp, bir srөkөj тыñ tijgende kizi өlөde beret.

Onдьj nemeneñ ceverlenerine, ozo baştap silos orozьna tyzer aldьnda, onьñ kejin ventiljatsija azyra cьgara tartьrьp salar kerek.

Silos өlөñin başnjadañ cьgarar aldьnda onьñ icine svecily fənar' tyzyryp çat. Tyzyrgeñ ottu fənar' өcyp turza, onojdo ok ventiljatsija edip, kejin cьgara tartьrar kerek.

Çaңьs la mьndьj cenemel işti өtkyrgeñ soondo, korkьgadьj gaz çok volgonьñ çart bilgen kijinde, silos başnjazьna emeze çatьmdaj çerge kijdire kazьp etken başnjaga, tumalanьp өlөр volorьm dep, korkuурь çogьnañ tyzerge kem çok,

Bañjalarda salьlgan azraldь bastra cьgargan kijinde, onьñ тыştьndagьda icindegide ljuktарьñ srөkөj çazap çaар çalar ucurlu.

Viskonskij ep-çazaldu başnjalarьññ steneleriniñ ortoьndagь kejdі selij salkьnga sokтыrarьna, тыş çaңьndagь stenezinьñ pөktөрin алып salar kerek.

Ic çaңьnda stenelerin kurgadьp alarьna, başnjanyñ çamьncьzьnda yjdin baza tylendegi ljuk dep eezi çazaldu tezigin acьp salar.

Ook çarcalardın (klepkalardan) etken başnjalar-
dan silos azralın vastra cıgargan soondo, onıń kur-
cuuların tuduş açaqtap çyherine, bu işti çakşb biler
kiziden cıgarap turguzar kerek.

Tranşejalardıń icine, steneleri çemirilbegedij
edip, agaştarla teektep salatan.

BAŞKA CYMDY ÇYZYN ÖZYMDERDI SI- LOŠKO SALARBNŇŇ AAJb.

Bir kezek çyzyndy silos azraldarın silosko sal-
ganda, olordıń başka aajbın biler kerekty bolıp çat.
Ol başka aajlarb özymderdin svojstvalarbnıń la si-
losko salar aldında turumnań bolıp çat.

Ondıj ezily başka aajlardıń kereginde le onıń
silosko salarda bilgidij texnikazb kereginde kyskartı
çarttap alala, kbjaltazb çogınań ötkyrelder.

ANZU ÖSKÖN ÖLÖNDÖR.

Kyn badış sibirde anzu öskön ölөндөр srökөj
elbek çalańdar bekter çat. Bojbıń bataniceskij tu-
rumyla bir kanca ańly başka gruppalarga ulenip
çat.

Kөлge çuuk çavb, baza koktıj çerler çaskbda,
kacanda bolzo eezi aajlu, kajylgan kardıń suuzyla
tolıp, көр savazbnda төнөзөктөр өзyp kalat. Ondıj
çerlerde көр savazbnda kambş, sas өлөң, trezubka
dep baza onon do өскө өлөндөр өзyp çat. Bu өлөң-
дөрдi çańbsla ol tuzunda tuzalanar, kacan çaskb
suular kurgap, ol өлөндөрдi kezip alarbn çajbm
bolgon kijninde, onıń өлөңin, emeze өлөң kezер ma-
şınala, emeze calgbıla kezip salar kerek. Көр sava-

zında bu aňly gruppа өлөндөрдi 1—15 ijul'da çuunadыр kolgo alarga кем çok volыр çat. Ol өлөндөр бу өjigө çetire çakşь өзыр, çazыл azralga көр tuza volыр, tyzymdy volыр çat.

Çавьs kurgak çerlerge, çarattarga baza ak kurgak çerlerge көр savazь lavaznika, trostnik, zivokosti, borets, cemeritsь, osoki baza onоң do өskө attu өлөндөрдi tuj өзыр çat. Ol өzymder baza bir başka aňly gruppа volыр çat. Onың tyzymi koomojdь çыldarda bijik volыр çat (gektar saýн çazыл azraldan 70—100 tsentner өzөt).

Kalgancь ucunda, bijik çerlerdin kyzlelerinde, көр savazында kьska өjigө çatkan kyzlelerde, koju bektelip, valgьзын деп өлөң өзыр çat (onоң başka anzu өzөr kara bargaa), osot, kazagot, pulanot, calkancak onоң do өskө өлөндөр өзыр çat.

Silos salar tuzunda bu өzymderdi oncoзын tuzalanar kerek. Cenemel iş aajьla, kynyң taskaduу işteң көрө, anzu өskөн өлөндөрдөң silos etkende, srөkөj çakşь azral volыр turgанын cындaldыр турguskan.

Çe onдыjda bolzo, kacestvoзы çakşь silos edip alарьна, камьs, kuluzun, palgьзын cecektep baştagalakta silosko salарьн baştaar kerek. Onоң başka anzu өлөндөрдi deze bastra cecektep baştaganda silosko salar. Bu өjidө, kacan өzym çaş tuzunda, çuluk suuзы көр, baza katpagan, çakşь silos alарьна, anzu өskөн өлөндөр sөstө çogьnanь vьзыр өskөн tuzь volыр çat.

Anzu өzymdөрдөң salgan silos kacanda bolzo çazыл өңdy emeze çарьksu sarь өңdy, cecekerinиң

ylwyrekteri le çalbyraktarь uuzalvaj bydyn silos az-
ral woьp çat (çyzyn vazьn өlөnnөң etkende).

Anzu өskөн өлөндөрдөн etken çakşь silostьn
çьdь kьckьl वोlor; көр savazьnda mөttiң çьdь ç-
tanat.

Çe ondьj silostь mal srөkөj kyynzirep çip çat.
Çe көр savazьnda silos salarьna ancadala özьm
cecektep, kadьp kelgende, kletcatkazь көр tuzunda,
azral çemidine tuzazь as tuzunda tyңej silosko sa-
lьp çat.

Çe ondьjda volzo, bu өjide silostь bu өлөндө-
дөн salarьn toktotpoj, onоң arь өtkyrer kerek. Çe
bu işti өtkyrerde, palgьzьn silosko salьp, çakşь ka-
cestvolu silos alarьna, çaңsla sook ep-argala silos-
togondo çakşь volotonьn çart viler kerek. Kacan
silos oroзьn azralla toltьrьp tьktaarьn 2—3 kyngе
өtkyryp turarda kejdің çьluuzь 25—30 gradustаң
bijik volbogondo, silos çakşь volьp çat. (Omskijda-
gь zonal'ньj stantsijanьn cenemel izile cьndalgan).

Onоң vaşka, palgьzьndьj yreni vьşkan kijninde
silosko salarda, nele çyzyn maala azьnьң byrin (ka-
pustanьn, vьjukvanьn, tьkvanьn onоң do өskөziniң
byrin) salganda, bastra salgan alaşkьnnьn beskezineң
valgьzьn 20—25 protsent volgondo, onojdo ok silos
çakşь volьp çat (ol ok stantsijanьn cenep turguska-
nьla). Palgьzьnnaң etken silosko 1,5 protsent aariat
koko urganda, onojdo ok silos çakşь volьp çat.

Sibir uclarьn palgьzьnnьn etken silosla kynine
uj saжьn 8 kg-ң 11 kg-ga çetire verip azraarda, sy-
dyniң amtanьnda birde acu çok volgon (omskijdьn
zonal'ньj stantsijazьnьn cenemelile cьndalgan).

Acu koron өлөндөrdi, temdekтеze cemeritsa, vo-

rets baza onondo eske attu koron olondördi eske gruppä olendörle alıştırıp silosko salganda, maldın edine tijip, olordın kycine su kadǵına birde koronın çetirbej çat.

Çe ondıjda bolzo, ondıj korondu olendörle, silosko salarınan ozo, kacan çaskıda anzu olendör özıp baştaardan ala tartızar kerek. Mında bis cema-danitsa dep koron olenle tartızar ep arganь ajdıp çartıp çadǵıys. Onıla ta tızarga bir kanca ep-argalarь teginde kezektej çart volıp çat, emeze onın koron çetirerin tömөndөdөр ep argazın bileriger.

Bu olenle tartızar ep-argalar mındıj volıp çat

1. Gran arь çanında çalandar arcıganda ötkyryp turgan ep-argalar cыlp ok, cemaдannitsa dep olen-nin tazыln baza korlozın çerdin kыrtızыnaң cыgara kazыp, өrtөp salar kerek.

2. Ertelep cemaдannitsa dep olendi kezıp sal-ganda, ol ok çыlda ol baza takыp өспөj çat деп ал-дыңда ajdылган воlгон. Onojdordo çaskıда, çanь baştap özyp kelerde. cemaдannitsa деп olөnnin özyn-tilerin bastra kezıp salar kerek.

3. Öre ajdылып turgan eezely işierdi өjinde ças-kıда өtkyrbegen volıp, kacan eske anzu olөndördi silosko salganda alызыp turgan bolzo, kacan kezer tuzunda baza silostың oroзына salar tuzunda srөkөj alыıştırıp salar kerek, nениң ucun deze, cemeritsa деп koron olenь bastra текşı өспөj çat.

4. Koron olen alышкан anzu өскөн olөndördi si-loosko salыp turarda, azral kemin turguzar tuzunda ko-ron olөnnin kirizip turganың cotoor kerek. Kazыla segis Kilogramm ondıj silostы malga bererde, ondo koron olen 100 gr.-н ашpas ucurlu.

Ondıj silostı azral kemnen as edip malga berip, ezily azral kemine tolu çetkil berip turarına artkan ylyyn eşke çyzyn silostordon berer kerek (temdek-teze, podsolnuxtan etken baza ondıj ok silostordon berer).

Koron elennin silosto uur beskezinin protsentin cotop alarına, kacan anzu elendirdi silosko salar tuzunda cotop alar teginde çart bolıp çat.

Anzu eşken elendirdi silosko oroj orologondo, yrelip turgan ylyyzi kęp, onojdo ok oroj salgan silostı malga çidirgende borkuzı kęp artıp çat.

Tazıyna ezily ejinen uzak turup kalgan anzu eşken azral, kacanda bolzo turumında çuluk cıgı as bolıp çat. Onojtkondo ondıj elendi silosko salar tuzunda, salınpıp turgan azraldın turumında cıgın 75 pretsentke çetire edip alarına, suu kőzorgo kerek bolıp çat.

Azralga çarabas azraldar.

Malga bererine çarabas azraldar—katu salam, nele çyzyn cıı aštardın koozozı biste çanıtakyskyde kęp bolıp turgan emes çaskıdada kęp artıp çat, kacan olordı kışkıda malga azral edip tuzalanıagan bolzo.

Buudajdın saanaktu koozozı (ancadala tsezium dep buudajdıj), eezi aajınca tegin taştalıp çat. nenin ucun deze, onı malga bergende, saanaktar maldın oozınnı icine kadalıp, şırkaalap çat. Onojdor-do ondıj koozonı maiga berbej çat.

Ancadala tok azral çemit bolıp turgan mırcaık özıymderdı, salam la koozozı baalu bolıp çat. Bu

azraldardъ bastrazъn, ondъjda bolzo, çetire tuzalan-
vaj çadъlar.

Bastra ajdъlgan azraldar silosko salgadъj mate-
rjal kem çok.

Ondъj taştancy azraldardъ silos orozъna salgan
kijninde silostъn kъckъl acыtkъnъ tavъlp çat. Silos-
ko salgan azral srêkêj çъmzap, bu katu azralga mal-
ga çajnap çiiirine, çъmzagany ucun, kyc bolboj çat.

Ondъj azraldardъ silosko salъp, mal azraarъna
tuzalanarъ kereginde sibirdin syt xozjajstvozъnъn in-
stitutdъ cenemel izin êkyryp salgan. Salamla koozo-
nъ silos orozъna salatanъn aajъ kereginde kъskarta
çartajldar.

Salamdъ silos orozъna salar tuzunda, onъ anzu
êskên êlêndêrle alъştъrp çat. Onojdo alъştъrar an-
zu êskên êlêndêrdi erte çasta kezip çat(êlêndêr ce-
cektep turarda). Salamnaç 65 protsent algan, êlê-
nê deze bastra salъlgan azraldъn beskezinenê kêrê
35 protsent alъştъrgan bolgon.

Kacan silosko salatan azraldъ kezer maşinala sa-
lamla anzu êzêr êlêndi kerterde, alъştъra sukkanъ-
naç ulam tekşilenip alъъp turgan. Onoç arъ silos
orozъna bastra salъlgan azraldъn cъgъn 75—77 prot-
sentke çetirip alarъna, tekşilej ystine suu urup tur-
gan. Onoç vaşka êkyrer eezily rexnika izin, êrê ajdъl-
gan la cъlap, êkyrgen.

Onojdo elken silos kem çok çakşъ bolgon. Onъn
bastra kъckъlъnъn kemçyy toozъ 1,34 protsent bol-
gon. Ujlar ondъj silostъ srêkêj kyynzep çip turgan.

Kajinskij dep çerdegi sovhoztnъn syt sarçu eder
belyginde (trest) salamdъ çetire vъşpagan sulala alъ-
ştъrp, Viskonskij çazaldu 300 tonna vadar vaşnjaga

salıp, silostop salgan bolgon. Mında baza onojdo ok iş çakşь өткөн,—bastra edip algan silostь ularga azrap salgan.

Salamның ару војын silosko salarına, 2 protsent çarma baza 1 protsent acьgan syt urganda, silos өрә ајдылғанна көрө бир емеş koomojdo bolgon bolzo, çе кем çok kacestvo çанынаң çakşь volьp, uјlar onь bastrazьn çip turgan.

Өрә ајдылган тем іштерден ылам көргөнде salamдь silostop, onоң çakşь kacestvolu silos edip alarьna ep-arga bar bolgonь çart volьp bildirip çat. Mьnanь көрө ozolo baştap salamдь аңзу өскөн çазыл azraldarla алыştьra solғань çakşь volьp çat. Sranaj bolbozьnda (çазыл azraldar çok bolzo)—salamдь çarmaga la sytke алыştьra silostoor.

Salamдь өлөңгө алыştьрып емеze өскө салғанда, канчала kerek çазыл azraldardan көп algazьn, anca ok silostьn аmtань çakşь volьp, anca ok as su urar kerek болор.

„Tsezium“ деп буудайдың saanaktu koozozьn bis maala азынаң алыştьрып, bis silosko salғаньbas, onь salarda protsent ыlyylerin nele çyzьn edip алғаньвьs. Onоң sranajla taldama çakşь bolgonь мындыј ыlylerge volьp салғанда; koozononь 25 protsent, maala азынаң deze 75 protsent edip салғанда artьk. Mala аштарьнаң bis azral tазылду turnepstь алғаньвьs, onь kazarda çara kezilip, вьлчылган kereginde, кьştaj çатырarga çarabas болгон.

Turnepstь silosko salar aldьnda onь tазыл azraldar kerter maşinalarga kertip, kijninde іштеp byдыryp алған kertkindi silos oroзьna salarda koozogo

альштыр туган. Бу альшкындь silosko salarda suu srañaj volbogon.

Işter vudytyp alğan silos cыгь көр, turneps cыгына тыңей чараş чытту volгон. Чыль өзөр буудай-дың saanaktарь чь mzap, kadalğaktарь, kolgo артыр калат. Turnepsла saanaktu koozo альштырп еткен silosла азраган maldардың оозын ветеринар емци көрөрдө бирде кор темдек тавылбады.

Ондөй saanaktu кату азралдарды silosko salarda, ancadala orogo салыр турарда srөкөй тыңьда тыктаарын кичеер керек.

Көндөй комыргайлу саламнын турумында srөкөй көр кей бар, онојдо ок kcozonькта чатпай, кувыр кыртар volьр чадат. Онојдордо, бу азралдарды silosko salarda канчала керек кичеер, кийин cыгара кыстаарга керек volьр чат. Онојtkondo ішти өткыріп чакшь едерине srөкөй кичеер тыктаар керек.

Оноң арь өткырет eezileri өрө ајдылган өскө азралдардың eezilerine тыңей volьр чат.

МЫРЧАК ӨЗЫМДЕР.

Мырчак өзымдер—vika, klever, ljutserna, domnik, soja оноң до өскөлөрі војьнын турумында srөкөй баалу ток азрал чөmittы—beloktu volьр чат. Мырчак өзымдердин турумында belok veşcestvolor, оноң өскө башка өзымдерге көрө, oncoзьнаң көр volьр чат.

Мырчак өзымдерди бистин чөрде srөкөй elbek салыр чат, olордың көр sabазь, темдектезе, vika, domnik база soja чөribiste өнөтөјин silosko salарьна cа-сылган еди.

Ljutserna, klever базادا өскөлөрі көр чаньн

өлөндө тuzаланар учурлу, же качан качан сrөкөј узак чааш volьp, çut узар, бу мьrcак өzymderди өлөгө кургадыр алар атга çок volзо,—оньң сrөкөј баалу ток çemit турумын тегин калас çылытпаса, онь silosko сальp çат.

Мьrcак азралдарды алдынан воьың silosko салганда, көр савазында silos коомој volьp çат, онөјдө мьrcак өzymderди өскө башка, турумында углевод көр, өzymderге алыстырып, silosko сальp çат.

Онды алыскындар мынды: vika-sula, soja la kukuruza, donnik la podsolnux емеze kukuruza la sula; klever la kukuruza онон до өскөзи. Кыскарта айткажын kukuruzань, сулань база podsolnuxть мьrcак өzymге алыстарьп салганда silostың кacectвозь сrөкөј çаранып çат.

Silos азраль çакшь volгодыј edip аларьна мьrcак өzymderди le өскө мьrcак емес өzymderди çарьмдај алыстырып, silos орозына сальp çат.

Dannik la сулань алыстырып silostogondo емеze podsolnuxка алыстырып silostogondo, калган учунда silostың кacectвозь сrөкөј çакшь volьp, турумында ток азрал çемиди көр volьp çат. Онды ок çакшь silostь kukuruza la сожань алыстыра silostop алган.

Мьrcак өzymderден etken silos la бир кереке те malga kontsentrirovanny азралдардың ордына selip азраарга кем çок, онөјдөдо бистин сotsialist çууртывьста онды онды silos сrөкөј баалу азрал volьp çат. Онөјдөдо мьrcак өлөндөрдү талдама çакшь silos ороларына салар керек.

Мьrcак өлөндөрдү kezer тузунда онь 1—2 см. edip ooktop кертип салар керек; gran арь çанында

мырцак өлөндөрдү silosko salarda srəkej ooktop,—
1 sm. çetire kertip çat.

Kleverdın çazaııı çakşь kurgadьd volbos, onojdordo onь көр savazьnda silosko salьp çat. Ondьjda volzo, kleverdь çazaıdь silosko salarda kertpezede kem çok, ononь өскө өлөндөрдін, donnik-
tьı çazaııı srəkej ooktop kertele salatan.

Мырцак өzymderdi silosko salarьна çuup kolgo alar өji—ljutserna la klever çajьm tekşı cecektegen tuzunda volor; vika emeze мырцак текşilej cecekte-
gende, бу өjидө olordьı yrendy voorcyktarь kerek-
tej көnygip kelet; sojanь deze tal orto voorcyktalьp kelerde silosko çuunadьp, kolgo alar.

Donnikti silosko cecektep baştagalakta kacan onьı cecekeriniı testөгөлөri baştap көryngelekte salatan.

Мырцак өzymderdi silos salarьнаı ozo calдык-
тырьp, kurgadarga sraıaj çarabas, olordь onojdo ok, өскө өzymderge tyıej, көк çazьl, çulugь көр tuzun-
da silosko salьp çat.

Мырцак өzymderdi өскө azraldarla kozo salarda текşı alьştьrarьnda birde kyci çok volьp çat. Tem-
dekteze, silos өлөıin kezer maşınanьı çanьna bir canak kukuruza, bir canak sojanь taitьp kelele, olordь alьştьra alьp, maşınala kertip çat. Bir canak мыр-
цак өzymderge ekl canak tegin өzymder alarga kem çok, ol tuzunda alьşkan 1:2 dep cotolor.

Мырцак өzymderdi silosko salarьньı aıьlyu baş-
ka aajьı bilip, eezily turguzьlgan pravilalarьı kьjal-
tazь çogьnaı өtkyryp, kacestvozь çakşь silos edip alar.

Çuluk suuzь көр өзымдер

Bu keberinen başkalanьp turgan silos azraldar во́йньн турумьнда көр çuluk suulu волгоныла başkalanьp çat Ondьj özымderdin adь bu: tazьl azraldu özымder (turneps brjukva, svekla), kapustanьn çal-ьraktarь, azral kapusta, azral tьkva, arbus ononдо өскөлөри

Olordьn turumьnda suunьn protsenti (ylyyzi) 85 ala 95 çetire,—orto tooło bodozo 90 protsent volьp çat.

Bu ok gruppaga varda dep во́çonь kozorgo çaraar, ol arakь edip turgan zavodtordo volьp çat; onь onojdo ok silosko salarьna tuzalanarga çaraar. Bu özымderdi emeze во́çonь silosko salar tuzunda, ogo aлыстьra kurgak azraldardan, temdekтеze katu saanaktu azraldar kozьp silostoor kerek. Onon başka kacan bir kandьj çuluk suuzь çedikpes kurgap kalgan özымderdi silosko salganda (temdekтеze podsolnuxть salganda), ogo suu kozorьnьn ordьna, bu çuluk suuzь көр өзымderdi aлыстьrarga çaraar.

Çuluk suuzь көр өзымderdi silosko salganda, bastra salgan azraldьn cьгь orodo 75 protsentke çetirip salgan volor ucurlu. Bu eezily toodoң ulamdaj, ogo kozo kurgak azraldar aлыстьrьp orolocr kerek. Tazьl azraldardь silosko salar aldьnda, onь tazьl azral ketter maşınaga өtkyryp, ooktoj kertip salar ucurlu.

Çalanda la ogorodtordo salgan aştьn byri.

Bastra özымderdin (kartoşkonьn, pomidordьn, tazьl azralьn aştardьn) byrin onojdo ok silos salar tuzunda tuzalunar kerek.

Cenemel işter ötkyryp turguzylgan, kartoşkonıñ byryn silosko salganda kacestvozı srökøj çakş, am-tandu silos volıp çat. Çe ondıjda bolzo, onı mal srökøj kyynzep çibej çat. Onıñ ucun kartoşko la pamidordı silostogondo, öskö azraldarga alyştıryp salganda, silozı srökøj amtandu volıp, mal kyyn-zep çip turat.

Maala azyñıñ byrlerin silostogondo onı ooktop kertip salar kerek; çañsla morkovtıñ byrin, tazy azraldu aştardıñ byrin kertpej silosko salarga kem çok, çe ondıjda bolzo, ooktop kertip salganı nedeñ-de artık volor. Kacan palğyzın yrendelip özyp kel-gen öjide silosko salganda maala azyñıñ byrlerin alyştırga srökøj çarap çat. Bir uly palğyzınga 3—7 uly byr alyştıryp çat. Ondıj alyşkannan etken silos srökøj çakş volıp çat (Omskiydagı syt xozjajstvo-zıñıñ cemenel stantsijazyñıñ bergen codıla).

Kartoşko ın byrin çuunadarın kartoşkozyn ka-zyr, kolgo alarına 2—3 kyn ozo vaštaar kerek. Sooko toñır, kararır, kurgap kalgan byr silosko salarına çarabas.

Silos salarınñ tös eezilerin kыjaltazı çogıñan ötkyryp, bis çalanda la ogorodto öskyryp turgan özymderdiñ byryneñ srökøj çakş silos edip alarına.

Nele çyzyn cыгымdarla tartызар

Silos salar tuzunda srökøj көр cыгым volorınan maat çok, ondıj cыгымdardı keler çылда srañaj ço-goltır salar kerek.

Ancadala silos azralınan көр cылыр turganı mındıj çedikkpesterdeñ volıp çat:

1. Silos azralın silostoorgo oronıñ çañına tar-

tala cogo çaңыс çerге узак çatырп турганда (12-15 кын азыра), чазыл азрал срөкөј турген кызыр, учунда silosko salar azral turumında tok çemidin çogolтыр, baza bir канса кынниң базында воортыр, чыды берет.

Silosko salaryna tartkan azraldy uzak çatыва orologony la, azraldan çaңыс tonna альр северлеп калар амес; чакшы silos to edip алар.

2. Išti koomoj төзөп алган керегинде, иш кычти сыныска вөлувегенинен улам, silos өлөнин тартып, orogo salaryn 1-3 кынге зыктелткени, onojdo ok silos kezеr машиналарды ла тракторлорды чакшы кичееп чыргеген керегинде олод одулуп, иш етпей тегин турганьнаң улам silos salary зыктелгени, silos azraldy ol өјидо воортыр, silos orozының ичинде чыдыр урелип каларына чажым воыр чат.

Өрө ајдылган прісиналарды çogolтарына, silos kezеr машиналарга ла onondo өскө чөпсөлдөрдү азындыра артыктап велетеп алала зык çогынаң иштеп турганда, качество чанынаң чакшы, азрал çемиди көп silos edip аларына ла кыңкала керек көбінче азрал северлеп аларына чажым воыр чат.

3. Silostы salartuzunda ogo azraldy кансала керек кичееп талдап салары, silos ороньң чанына азралды урелериннен корып, төпсөлеринен, волкашка уймаларынаңда корып алары срөкөј bildirly иш воыр чат.

4. Өрө ајдылган төс ечзилерди (азралды чуунадарда, кертерде, сыгын cotoordo, тыктаарда, устын çаварда базада өскө еезилерин) өткырбегенде, азрал çемиди срөкөј астап, silos урелип чат.

5. Silostы orodon сыгарып азраарда оны текшилейтен алар керек; ващыларда калајлап кыптај төмөн ке-

zip alar, tranşejalarda deze, kadalgaktu tomra kezip alar.

Тоңыр калган silostъ сығара сасарға сранай җаравас. оңь каялткан сооңдо малға азрап салар керек.

6. Ттанşejada емезе баşnjada silos малға берилбеј артыр калган болзо, оңь җалғь өјидө srөкөј җакшь җавала кyske җетира корулап алар керек кyskyde оңь малға җидирip салар.

„Silos iziniñ sranajla төs кеber аајьна nele сыгымдарла тартызар керекти аңадала тың тургузар керек“ (SNK la BSK(в)Р ТК сығарган postanovlenie-zinen).

BAZALYKTAR

Silos salarǵynyń izinde bilip alar eń ucurlı ke- rekteri	3
Silos salarǵynyń orolory	5
Silos salarǵynyń texnikazı (aajy)	11
Silostyń byzar ɵji	26
Bařka cymdy �yzyn ɵzymderdi silosko salarǵy- nyń aajy	28
Ańzu ɵzymder	28
Azralga �arabas azraldar	32
�uluk suuzı kɵp ɵzymder	38
�alańda la ogorodto salgan ařtyń byrı	38
Nele �yzyn syǵymdar la tartızarı	39

Инв. № 1392

Ц. 1985г

Авт № 108

Книжки. а. _____

Отв. редактор Аргонов И. Е.
Тек. редактор Шабуров А. Г.
Корректор В. Аргонов
Сдано в производство 10/II—1935 г.
Подписано к печати 21/II—1935 г.
Печатных знаков в 1 п. л. 40000.
Формат бумаги 62х94 $\frac{1}{16}$
Наряд № 152.
Тираж 1500 экз.
Объем 1 $\frac{3}{4}$ п. л.
Облито № 1190.
г. Саратов-Тура, типография им. Елены Цеткин, филиал ОГНЗ-а

Ц 7418

Баазь 30 акса.

Алт.

1287

В. П. Марканов
ОСНОВНЫЕ ПРАВИЛА
ТЕХНИКИ СИЛОСОВАНИЯ
на ойротском языке.